

Respect pentru oameni și cărți

Daniil Harms, *Literatură anekdotă*, 2000

© 2002, 2007, 2017 by Editura POLIROM, pentru
prezentă traducere

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Kazimir Malevici (1878-1935), *Țărani*, 1932

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1,
et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

HARMS, DANIIL

Mi se spune capucin / Daniil Harms; trad. din lb.
rusă și note de Emil Iordache. – Iași: Polirom, 2017

ISBN print: 978-973-46-6814-4

ISBN ePub: 978-973-46-6908-0

ISBN PDF: 978-973-46-6909-7

I. Iordache, Emil (trad.)

821.161.1

Printed in ROMANIA

DANIIL HARMS

Mi se spune capucin

Proză, scenete, fragmente

Traducere din limba rusă
și note de Emil Iordache

POLIROM

2017

Cuprins

Întîmplări	5
1. Caietul albastru, nr. 10	7
2. Întîmplări	8
3. Bătrînele căzătoare	9
4. Sonet	10
5. Petrov și Kamarov	12
6. Iluzie optică	13
7. Pușkin și Gogol	14
8. Tîmplarul Kușakov	16
9. Cufărul	18
10. Întîmplare cu Petrakov	20
11. Istorie cu bătauși	21
12. Visul	22
13. Matematicianul și Andrei Semionovici	24
14. Tînărul care l-a ulmit pe paznic	27
15. Patru ilustrații ale faptului că o idee nouă îl zăpăcește pe omul nepregătit pentru ea	29
16. Pierderile	31
17. Makarov și Petersen (nr. 3)	33
18. Linșajul	35

19. Întîlnirea	36
20. Un spectacol cu ghinion	37
21. Troscl	38
22. Ce se vinde acum în magazine	40
23. Maşkin l-a omorît pe Koşkin	42
24. Somnul îl întărită pe om	44
25. Vinătorii	46
26. Un episod istoric	49
27. Fedea Davidovici	53
28. Anecdote din viaţa lui Puşkin	56
29. Începutul unei foarte frumoase zile de vară	58
30. Pakin şi Rakukin	60
<i>Elizaveta Bam</i>	63
<i>Schiţe, scenete, fragmente</i>	99
Obiecte şi figuri descoperite de Daniil Ivanovici Harms	101
O chestie	105
Spada	111
Subiect pentru o povestire	120
Cele 11 afirmaţii ale lui Daniil Ivanovici Harms	121
Lumea	123
Baroana şi Călimara	125
Zero şi nul	128
Despre cerc	130
Dimineata	133
Foma Bobrov şi consoarta sa	139

Din carnetele de însemnări	143
Despre faptul că fumatul este dăunător ...	150
Cum am zăpăcit un anturaj	152
Diferenţa de înălţime între soţ şi soţie ...	161
O persoană abjectă	162
Passacaglia nr. 2	164
Studiu multilateral	166
Scenetă din viaţă	169
Caietul	171
Un nou scriitor talentat	173
Pictorul şi ceasul	175
Căderea	176
Aventurile unui caterpillar	179
Victoria lui Mişin	180
Reabilitarea	184
<i>Bătrîna</i>	187

Respect pentru oameni și cărți

1. Caietul albastru, nr. 10

Trăia odată un ins roșcat, care nu avea ochi și urechi. Nu avea nici păr, așa că doar convențional se spunea că-i roșcat.

Nu putea vorbi, căci nu avea gură. Nici nas nu avea.

Nu avea nici măcar mâini și picioare. Nici pîntece nu avea, nici spinare, nici șiră a spinării nu avea, nici un fel de măruntaie. Nu avea nimic! Așa că nu se știe despre cine-i vorba.

Mai bine să nu mai vorbim despre el.

<7 ianuarie 1937>

2. Întîmplări

Odată Orlov s-a ghiftuit cu mazăre pisată și a murit. Iar Krîlov, aflînd de asta, a murit și el. Cît despre Spiridonov, el a murit de la sine. Iar soția lui Spiridonov a căzut de pe bufet și a murit și ea. Copiii lui Spiridonov s-au înecat în iaz. Bunica lui Spiridonov a dat în patima beției și și-a luat lumea în cap. Iar Mihailov a încetat să se mai pieptene și s-a îmbolnăvit de rapăn. Iar Kruglov a desenat o femeie cu bici și a înnebunit. Iar Petrov a primit prin telegraf patru sute de ruble și a început să se dea atît de mare, încît i s-a făcut vînt din slujbă.

Oameni cumsecade și nu se pricep să prindă rădăcini.

<22 august 1936>

3. Bătrînele căzătoare

Din prea multă curiozitate, o bătrînă a alunecat pe fereastră, s-a prăbușit și s-a zdrobit.

Pe fereastră s-a aplecat altă bătrînă și a început să se uite în jos la cea zdrobită, dar din prea mare curiozitate a alunecat și ea, s-a prăbușit și s-a zdrobit.

Apoi, de la fereastră s-a prăbușit a treia bătrînă, apoi a patra, apoi a cincea.

După ce s-a prăbușit și cea de-a șasea bătrînă, mi s-a urît să mă tot uit la ele și m-am dus la Piața Malțevski, unde, se zice, cineva i-a dăruit unui orb un fular tricotat.

<1937>

4. Sonet

Mi s-a întâmplat ceva extraordinar: am uitat care cifră este mai întâi, 7 sau 8.

M-am dus la vecini și i-am întrebat ce părere au în această privință.

Mare mi-a fost uimirea când am descoperit subit că nici ei nu-și pot aminti ordinea numărătorii. 1, 2, 3, 4, 5 și 6 – asta o țin minte, dar au uitat ce urmează.

Ne-am dus cu toții la magazinul comercial „Alimentara” din colțul străzilor Znamenskaia și Basseinaia și am întrebat-o pe casieră despre nelămurirea noastră. Casiera a zîmbit trist, a scos din gură un ciocănel și, mișcîndu-și puțin nasul, ne-a spus:

— După părerea mea, șapte vine după opt, în cazul în care opt urmează după șapte.

I-am mulțumit casierei și, bucuroși, am ieșit fuga în stradă. Dar aici, gîndindu-ne la cele spuse de casieră, ne-am întristat din nou, fiindcă vorbele ei ni s-au părut lipsite de orice sens.

Ce să facem? Ne-am dus în Grădina de Vară și ne-am apucat să numărăm copacii de acolo. Dar ajungînd cu număratul pînă

la 6, ne opream și începeam să ne contracizem: după părerea unora, urma 7, iar după părerea altora – 8.

Ne-am fi ciorovăit multă vreme, dar, din fericire, un copil s-a prăbușit de pe o bancă și și-a spart amîndouă maxilarele. Asta ne-a distras de la ceartă.

Apoi am plecat pe la casele noastre.

<12 noiembrie 1935>

5. Petrov și Kamarov

PETROV:

Hei, Kamarov, ia sari!
Hai să prindem țințari¹!

KAMAROV:

Nu, la asta sîntem profani,
Mai bine prindem motani!

1. În original, joc de cuvinte: numele *Kamarov* și *komarov* (țințari, la acuzativ) se pronunță la fel.

6. Iluzie optică

Semion Semionovici, punîndu-și ochelarii, se uită la un pin și vede: în pin stă un țaran și îi arată pumnul.

Semion Semionovici, luîndu-și ochelarii de la ochi, se uită la pin și vede că în pin nu stă nimeni.

Semion Semionovici, punîndu-și ochelarii, se uită la pin și vede iar că în pin stă un țaran și-i arată pumnul.

Semion Semionovici, luîndu-și ochelarii de la ochi, se uită la pin și vede că în pin nu stă nimeni.

Semion Semionovici, punîndu-și iar ochelarii, se uită la pin și vede din nou că în pin stă un țaran și-i arată pumnul.

Semion Semionovici nu dorește să dea crezare acestui fenomen și consideră că fenomenul respectiv este o iluzie optică.

<1934>

7. Pușkin și Gogol

GOGOL (*cade din culise în scenă și zace cuminte*).

PUȘKIN (*iese, se împiedică de Gogol și cade*):

Drace! De Gogol m-oi fi împiedicat!

GOGOL (*ridicându-se*): Ce porcărie! Nu te lasă să te odihnești! (*Merge, se împiedică de Pușkin și cade*.) Nu cumva m-oi fi împiedicat de Pușkin!

PUȘKIN (*ridicându-se*): N-are omul parte de nici o clipă de liniște! (*Merge, se împiedică de Gogol și cade*.) Drace! Te pomenesti că iar am dat peste Gogol!

GOGOL (*ridicându-se*): Veșnic se ivește cîte o piedică! (*Merge, se poticnește de Pușkin și cade*.) Ce porcărie! Iar Pușkin!

PUȘKIN (*ridicându-se*): Asta-i golănie! Golănie curată! (*Merge, se împiedică de Gogol și cade*.) Drace! Iar Gogol!

GOGOL (*ridicându-se*): Asta-i curată bătaie de joc! (*Merge, se împiedică de Pușkin și cade*.) Iar m-am poticnit de Pușkin!

PUȘKIN (*ridicându-se*): Ei drăcie! Chiar că și-a băgat dracul coada! (*Merge, se împiedică de Gogol și cade*.) Am dat peste Gogol!

GOGOL (*ridicându-se*): Porcărie! (*Merge, se împiedică de Pușkin și cade*.) Pușkin!

PUȘKIN (*ridicându-se*): Drace! (*Merge, se împiedică de Gogol și cade*.) E Gogol!

GOGOL (*ridicându-se*): Porcărie! (*Iese în culise*.)

Din afara scenei se aude vocea lui GOGOL:
„De Pușkin m-am împiedicat!”

CORTINA

<20 februarie 1934>

8. Tîmplarul Kușakov

A fost odată un tîmplar. Îl chema Kușakov. Într-o bună zi a ieșit din casă și s-a dus la prăvălie să cumpere clei de tîmplărie.

Era moină și strada era alunecoasă. Tîmplarul făcu vreo cîțiva pași, alunecă și căzu, rănindu-se la frunte.

— Eh! spuse tîmplarul, se ridică, se duse la farmacie, cumpără un plasture și și-l lipi pe frunte.

Dar cînd ieși în stradă și făcu vreo cîțiva pași, alunecă iar, căzu și își răni nasul.

— Ptiu! spuse tîmplarul, se duse la farmacie, își cumpără un plasture pe care și-l lipi pe nas.

Apoi ieși iar în stradă, alunecă din nou, căzu și își răni un obraz.

Fu nevoit să meargă iar la farmacie și să-și pună un plasture pe obraz.

— Iată despre ce-i vorba, îi spuse farmacistul tîmplarului. Cădeți des și vă răniți, așa că vă sfătuiesc să cumpărați cîțiva plasturi.

— Nu, spuse tîmplarul, n-o să mai cad!

Dar, după ce ieși în stradă, alunecă din nou, căzu și se răni la bărbie:

— Polei parșiv! strigă tîmplarul și dădu iar fuga la farmacie.

— Vedeți? îi spuse farmacistul. Iar ați căzut.

— Nu! strigă tîmplarul. Nu vreau să aud nimic. Dați-mi mai iute un plasture!

Farmacistul îi dădu plasturele; tîmplarul și-l lipi pe bărbie și fugi acasă.

Dar cei de acasă nu-l recunoscuseră și nu-i dădură drumul în apartament.

— Sînt tîmplarul Kușakov! strigă tîmplarul.

— Nu mai spune! i se răspunse din apartament, după care cei dinăuntru ferecară ușa cu cîrligul și cu lanțul.

Tîmplarul Kușakov stătu un timp pe scară, scupă și ieși în stradă.

<1935>